

etiā ē de icarceatis i purgatoio
 i **D**ubitatur adhuc utz tātū
 valeāt suffragia successiē otinu
 ata: quātū simul scā ut. xxx. mis
 se p dies triginta dicte. quātū
 triginta vna die dicte. Et sic de
 eleofina cētū flor. p vnā diem
 datoꝝ quātū si amūsarū pecu
 raretur. ⁊ sic de alijs lx. pe. pa.
 tātū vel plꝝ valēt quo ad meri
 tum instituentis. qꝫ magis est
 ad honore dei otinuacō talium
 amūsariorꝝ Et hoc cōsideras ec
 clefia. sic instituit amūsaria. tri
 cesimos ⁊ septuagesimos et
 hmōi. **S**ꝫ quo ad celeriore libe
 racōem a purgatorio. ⁊ cicius
 videndū deū. plus valet acce
 lerata multiplicacō **R**uia sacra
 mentum i pposito habitum si
 est suffragium altaris. nunqꝫ
 tantum valet ex ope opato. si
 cut actu habitum. Et forte ai
 ma nō erit tam diu i purgato
 rio quous qꝫ vltimum suffragi
 um p amūsarū fiet vn vtrū
 qꝫ est laudabile. ⁊ pōt ex fon
 te caritatis manare ita ut cōti
 nuans suffragium sine laudis
 otinuacōez qꝫrat. Et simul fattē
 citi? velit eū liberari ut statū dō
 fruatur. ⁊ ne diu cruetetur ac.

**Sequitur preceptū Octa
 uū de falso testimonio.**

Capitulū Primum

Nunc octauū precep a
 tū sic ponitur Exo. xx.
 Et deu. v. **N**ō loqꝫris
 cōtr̄ pꝫmū tuū falsū
 testimoniū. hic h̄m Aug. noie
 falsi testimoniꝝ oꝫtra pꝫmū dati
 telligitur prohiberi oē i gnali
 mēdaciū saltē pꝫmōsū. qd etiā
 innuit textꝝ leui. xix. d. **N**ō mē
 tiemini nec decipiat vng quisqꝫ
 proxim suū. de quo ec. itelligi
 tur illd **S**ap. i. os qd mētitur
 occidit aia; Et ps **P**erdes oēs q
 loquūtur mendaciū. pꝫmo h̄m
 tho. 2. 2. q. cxxii. h̄ prohibētur
 oia pccā ad locucioez pꝫnētia
 qꝫz saltē ifertur nocumtū pꝫ
 mo ut mendacia pꝫmiciosa de
 tractōes blasphemie. ⁊ hmōi.
De mēdacō i gꝫ tria pꝫcipalit̄
 sūt vidēda **P**ꝫmo qd sit ⁊ quottu
 plex mēdaciū sit. ⁊ an oē men
 daciū sit pccm **S**ecūdo i spāli
 quot modis qꝫ pccat mētēdo
Tercō qn sit mōrle vel vniāle
 pccē; **Q**uātū ad pꝫmū nō nō qꝫ
 ad mēdaciū h̄m tho. ⁊ doctōes
 omunit i. iij. dis. xxxviii. duo re
 quirūtur. pꝫmo falsa significatio.
 secūdo intēcō fallēdi. ⁊ accipit̄
 itēcō fallēdi p intēcōe aliū
 decipiēdi Aut sibi asserēdi fal
 sū qd dꝫ pꝫt mēdaciū iocōsū
 vbi nō semp est intēcō decipi
 endi aliū. ⁊ falsam sibi opimō
 nez generādi. prout quibusdā
 vidz. Ex quo pꝫt qꝫ differentia

est int̄ mētiri a iter dicere mē
 datū. Ad hoc ei q̄ aliquis di
 cat mēdatū. duo p̄dicta req̄
 runtur. Sed ad hoc q̄ q̄s mē
 ciatur sufficit secūd̄ sc̄z q̄ intē
 dat decipe. q̄ mentiri ē cōm mē
 tem ire. Stat enī q̄ q̄s aliq̄d
 v̄z q̄d credit esse falsum. di
 cat cū intētionē aliū decipiēdi
 tunc dicit cōm mentem. ⁊ tñ nō
 dicit mēdatū. cū sua assercō nō
 sit falsa. **E**xempli gratia posito
 q̄ princeps nō sit wyenne. ⁊
 quis credēs eū ibi eē dicat. v̄
 lendo aliū decipe. p̄nceps non
 est wyenne. talis mētitur q̄
 loq̄tur cōm mentem. ⁊ tñ v̄z
 dicit. **S**imile est si quis dic̄. de
 re vendibili quā credit mala;
 q̄ sit bona. cū in rei veritate sit
 bona. **S**ecūdo pt̄z ex p̄dictis
 q̄ ois q̄ dicit mēdatū. mentit̄
 tur. s̄ non econūso. pt̄z r̄cio q̄
 dicēs falsum q̄d credit esse ve
 rum. nec mētitur nec loquitur
 mēdatū ut dic̄. **A**ug⁹. **C**um
 nō h̄at duplex cor nec decipe
 intēdat. ex̄plū **A**ug⁹. **S**i ali
 cui gladi⁹ omendatur. ⁊ dicat
 se redditur cū ille q̄ omendat
 poposcit. si forte gladiū repe
 rat furens: maifestū est tunc
 nō esse reddēdū donec r̄stitua
 tur sanitas non ei in ista pm̄is
 sione duplex cor h̄batur in p̄
 mittente. **S**ecūdo nōndū q̄
 mēdatū sit non solū p̄ v̄rbar

si p̄sc̄a. scripta. nūt⁹. ⁊ fiḡ ue
 pt̄z de ypocritis ⁊ de religioso
 rū fals̄ fiḡnis. vñ mēdatū in
 genē sic diffinit̄. **E**st falsa fiḡ
 ficacō cū intēcōe fallendi. **S**i
 ue ergo homo significat falsum
 voce. scripto. manu. lingua. fig
 no vel veste. **E**t si hoc fac̄. cum i
 tencōe fallendi. a falsum asserē
 di: sp̄ est mendacium. **V**ocale
 aut̄ mendaciū diffinitur. **E**st
 falsa vocis significacō cū intenci
 one fallendi. **T**ercō nōndū d
 q̄ nullū mēdatū p̄t̄ fieri sine
 p̄ccō. pt̄z. **E**ccl̄a. vii. **N**oli velle
 mentiri oie mendaciū assidui
 tas ei illi⁹ nō est bona. **A**d idē
 est aug⁹. libro cōm mēdatū
 dicens. mendacōz multa sūt
 genēa. sed ea v̄m̄salit̄ odisse
 debem⁹. nullū enī est mendaci
 um q̄d non sit cōtrariū vitati
Nā sic lux ⁊ tenebre. pietas ⁊
 impietas. p̄ccm̄ ⁊ recte factū
 vita ⁊ mors iter se cōtraia sūt.
Ita inter se sūt veritas ⁊ menda
 tiū contraia. vñ q̄to amam⁹ il
 lā r̄ato ista odisse debem⁹. vñ
 pla. in thymeo. **V**oces iposi
 te sūt ut p̄sto h̄at volūtatis in
 dicia. **S**z mētēs cōtrariū fac̄
Et p̄hus. in. ethicoz dic̄. q̄
 mēdatū s̄m se malū est ⁊ fu
 giendū. **D**ez aut̄ bonū ē ⁊ lau
 dabile. **E**t ratio est. q̄re oie mē
 datū est p̄ccm̄. q̄ cadit sup̄z
 idēbitā materiā. maxie vocale

et includit actū et circumstantias
ipsum actū necessario de forma
tes sic est de furto et adulterio
et ceteris huiusmodi conuolutis cum
malitia ut di. phs. ij. eth. **V**o
ces nāq; institute sunt ad signi
ficandū alijs mētis cōceptum
vñ in debitum ē et extra vocis in
stitucoe; q; quis significat qd
non habet in mēte. **S**ecundo oē
mendaciū ex sua racōe dicit in
tencōem malā sc; intencōe; de
cipiendi. et huiusmodi impossibile ē
esse bonū. **¶** Quo ad fm prici
pale nōndum q; fm Aug⁹. li.
de mendaco. viij. sūt geneā mē
dacōz. **S**co. tñ s̄b dicit quā
tūm in duo. **P**rimū weatur mē
daciū in doctrina religionis sci
lic; cum quis cū intentione fal
lendi significat aliqd falsum
otriū hīs que fidei sūt. aut sa
cre scripture. aut etiā contrari
um hīs que p̄tinent ad bonos
et xp̄ianos moēs. **S**ecundū ge
n⁹ mendaciū est qd fit solū ad
nocēdū alteri iniuste siue i corpe
siue in rebus. siue in fama. siue
etiā in aia. et weatur mendaci
um qd nulli p̄dest et alicui nocet.
Tercium est qd fit in p̄fatis boni
ad nocēdū vnius p̄pter vti
litatem alteri. **E**t weatur men
daciū qd prodest vni et nocet
alteri. **E**t hęc triplia mendacia
cōprehenduntur s̄b mendatio
p̄nitioso. **¶** Quartum weatur mē

dosum qd fit ex sola libidine mē
tendi. ut cū q; mentis solū. q;
mā placet sibi. et dēleatur atq;
gaud; in mentiendo. **R**ūtū wea
tur iocōsū et est duplex fm sco.
Primū qd fit solū causa delectā
di alios. sicut narrare fabulas.
de quib; etiā audientes sciunt
q; nō est vix nec decipiuntur
audiētes ut plurimū cū etiā ser
mo p̄ferētis non fit talis q; na
tus fit credi ab audientib;. **A**li
ud quod fit causa iocōsū scdm au
g⁹. vbi sup̄. ut cum quis iocan
do intendit aliū decipere. ita q;
audiētes vix decipiuntur. nō
tam in aliquo in quo sibi mag
num nocēdū inferatur.
In quo iocantur illi qui sciunt
cum decipi et finaliter potest eti
am ip̄e de hoc iocō. quēadmo
dum dicit August. fuisse de men
daco Joseph. qui veracit̄ volu
it decipere fratres suos in verb
istis. **E**xploratores estis et cete
ris similibus positis. **B**en. xliij.
Sextum est qd nulli obest id
est nulli alteri a se. et tamen ali
cui prodest. et hoc in tēp̄alibus
rebus. **E**xēplificat August. ve
lut si quispiam alicuius pecuni
am iniuste auferēda; sciat vbi
fit se nescire mentiatur quocū
q; interrogante. **S**eptimum
est quod nulli obest sed alicui
prodest in corpore quia p̄ ip
sum impeditur alicuius moēs

Octauum**Preceptum**

aut alia lesio corporalis. **Exemplū**
Aug⁹ velut nolēs hominē ad
 mortē questū pdere mēciatur
Octauum qđ nulli obest a ali
 cui pdest ad defēsiōē et custo
 diā castitatis: p̄ma tria dicun
 tur p̄mitiosa mendatia. q̄ vicz
 nocēt vl sunt nociua ex se cui
 mentioē vl de q̄ mentioē. **Alia**
 tria iocosa q̄ nulli pfunt nota
 biliter nec obfunt. **Sz** tria vl
 tima officiosa. qz vtilitatis grā
 fiūt et pfūt alicui nulli obfūt
 f **Q̄ntū** ad .iij. p̄ncipale notā
 dum primo dictū **Aug⁹** libro
 de mēdacō vbi sic dicit **In** hñs
 .viii. geneib⁹ tāto min⁹ q̄sqz
 peccat cū mētiatur. q̄ to mētiē
 do accedit ad octauū. **Et** tāto
 ampli⁹ q̄nto mētiēdo accedit
 ad p̄mū. hxc ille. **Et** thō. 2. 2. q.
 .cx. dicit **Si** quis diligent^r cō
 fidet^r fm ordinē p̄dicte anume
 ratiois p̄ octenariū sciet ordi
 nē ḡuitatis culpe q̄ ē i istis mē
 dacis. nā bonū vtile p̄fert de
 lectabili. a vita corporalis p̄fer
 tur pecunie. honestas etiā ipsi
 corporali vite. **Vñ** secūdo nō nō
 fm eūdem qz omne mēdatū de
 quocūqz genē mendatioz hē
 qđ dē in dēi iniuriā a in hono
 riōē; aut otēptū: ē mōrle. **Ita**
 qz p̄pter hoc dicitur non solū
 ut qđ decipiatur. s; vltra hoc di
 citur ea intentionē ad istum
 finē ut dē p̄ hoc inhōnetur

Capitulum**Primum**

qz illud ē directe contra dēi ca
 ritatē. **Primū** v̄ro gen⁹ octo
 mēdatioz inter cetera ē ḡuissi
 mū. vñ omne mendatiū de pri
 mo genē est mōrle p̄ccm. qz
 qđlibet tale cōtraiatur caritati
 dēi. nā volūtaie falsum siḡfica
 re cū itēcōe fallēdi aliquē circa
 res d̄mas. a cū mateiam fidei
 est otra caritatem dēi eo qz p̄
 tale mēdatū mentēs occultat
 d̄mā veritatē a corrūpit. **Vñ** 8
 aug⁹. vbi prius. **Primū** gen⁹
 ē capitale mēdatū. **Secundū**
 gen⁹ vicz qđ nulli pdest et ali
 cui obest. graui⁹ est q̄ tertū.
 qz terciū minuit de grauitate
 ex hoc qz damno vni⁹ intēdi
 tur vtilitas alteri⁹. **Tñ** mēda
 tia secūdi a terci⁹ genēz in q̄
 bus vicz qđ intēdit alteri no
 cere in reb⁹ corpe vl fama sūt
 etiam mōrliā p̄pter istū malū
 finē intentum. **Sūt** ei contra
 caritatē p̄ximi qz sic nocere al
 teri in aliq̄ illoz est cōtra p̄cep
 ta dēi. et mōrle peccatum. ut pa
 tuit in .vij. p̄cepto. **Ita** etiā vel
 le sibi nocere vl mētri prop̄
 sibi nocere est mōrle. **Idē** intel
 ligitur de mendacō q̄ quis in
 tēdit alteri nocere i aia ut p̄ mē
 datū inducere eū possit ad ali
 qđ mōrle peccatū. **Aut** ad erro
 rem i fide. **Aut** vlt eū p̄ hoc im
 pedire in acq̄ficiōe alicui⁹ scien
 tie vtilis et bone. **Aut** impedire

eum vult in emēdacionē morū
aut retrahit eū ab introitu reli
gionis bone. Aut a ouerfioe p
penitētiā. a sic de alijs: semp
ē morle. qz multo magis fit dā
num hōi in hīs spūalib⁹ q̄ in
dānificacōe rerū. aut bonorum
corpis qz aia melior est corpe
7 reb⁹. vñ **Seco. i. iij.** dicit. mē
daciū pernicōsum h̄m qz pl⁹ vl
min⁹ nocet qd̄ p̄satur ex bono
cui⁹ est ablatū. h̄m hoc p̄satur
magis aut min⁹ ḡue mendaciū
Et vl̄r omne tale mēdaciū
ex deliberacōe dictū. est morta
le p̄c̄m. cuiūqz em̄ phibetur
simpliciter illo p̄cepto. non di
cēs otra p̄ximū tuum falsū testi
moniū. nec p̄cise ē testimoniū
quod datur in iudicō. h̄ quādo
quīs ex certa deliberacōe asseit
quod ignorat. vl̄ cui⁹ no uie
oppoītū dicit falsū testimoniū
cōn p̄ximū. vtrū autē idelibera
cō excus⁹: dicitur capi. sequētī
de perūris. hoc ille **Concordat**
wilh. i. sū. vicōz dices qz tres
p̄ime spēs sūt p̄ccata morlia
h̄ si ex deliberacōe dicātur. **Se**
cūdo ergo 7 **Tercō** genere mē
ciens nō solū p̄ccat cōn hoc p̄
ceptum octauū sed etiam si dā
num intulit sic p̄ximo tenetur
sibi illud recōp̄sare. de istis mē
dacijs intelligitur illō ps̄. **Per**
des oēs qui loquuntur menda
cium **Et sapi. i.** Os qd̄ mēditur

decidit animā. mendacia vero
alioz quicqz generē nō sunt de
se a de suo genē morlia p̄c̄a
h̄ solum vniuersalia eo qz nō sūt
p̄pter finē aliquē. q̄ otrarietur
caitati dei aut p̄ximī. ut pat⁹ de
mendoso vbi intēditur p̄p̄a de
lectacō. Et de iocoso vbi intēdi
tur. Aut alioz leuis delectacō.
Aut iocus aliquis **Et de officō**
so in quo intēditur aliqua vtili
tas p̄ximoz. **Quāuis** aut scd̄;
Aug⁹. vbi prius h̄m oī quicqz
mendacia non sint morlia de se
a ex suo genere qn̄ in eis non i
tenditur finis q̄ sit cōtra carita
tem. p̄nt tñ h̄m thō. vbi p̄? **Et**
Seco. i. iij. fieri morlia per accē
rōe scandali. Aut alicui⁹ dāni
Aut alteri⁹ talis nati seq̄ūt dū
q̄s suo mendacō non intendit
malū. attam̄ est visibile qz ex
mendacō suo oiat scandalū et
ampulloz. Aut nō bile dānū
p̄xio. **Et tñ** p̄p̄ vitādū h̄m oī
scandalum aut p̄xi dānum non
vult mendaciū obmittē. **Item**
pōt fieri morle rōne mīmie libi
dimis ut cū homo suā a alteri⁹
delectacōe; quā hab⁹ aut iten
dit in mendacō ip̄omit dilcōm
dei **Aut** mādato eius **Ita** qz an̄
q̄ vliē ista desiderata delectacōe
in mendacō carere pat⁹ est po
cius facere cōtr̄ dei mandatū
Et ita potest itelligi illud **Au**
gus. Nullū p̄ccatum est adō

Octauum **P**receptum

veniale quod nō fiat mōrle si placet. **I**te q̄uis mendaciū iocofū & officōsum de se nō sūt mortalia. nec viris imperfectis nec etiā s̄m thō. p̄fectis q̄ sūt in statu p̄fectio nis acq̄rende. ut religiosi sūt nisi forte rōne scādali. **T**n̄ s̄m sco. vbi prius sūt mōrta vtraq̄ mendatia viris existentib; in statu p̄fectio nis exercēde. In exercēdo act⁹ q̄ cōpetunt eis racōne talis status p̄fectio nis puta docere. iudicare. p̄dicare. **N**ō est. qz p̄ vtr̄q̄ mēdacia aufertur bonitas doctrie quā p̄dicat. **I**uxta illō Aug⁹. in epla fūdamēti. **S**i ad scripturas sacras admixta fuerit q̄ tūcūq; iocosa mēdacia: n̄l remanet i eis soliditatis puta s̄ p̄latus p̄dicat; & misceat mēdaciū iocofū nihil remanz soliditatis i doctrina illa. p̄t ei quicūq; dubitare de quo cūq; dicto ab eo sicut de alio. vel q̄ racōe nō assentire illi mēdacio iocoso p̄i racōe nec ali. **E**t ita p̄iret auctoritas doctoz ecclie in docēdo. p̄irizēt etiā vtilitates populi audietis cōsimiliter i iudicio solēni. **E**t itelligo ita qz non percipiatur illud mendaciū eē dictū seorsum ab actu docēdi vel iudicādi. dū enim ali q̄s sedet ad iudiciū p̄t aliquā trufam admiscere q̄ ex modo loquēdi scitur. nō eē de iudicio

Capitulum **P**rimum

hxc **S**co. **E**t sic p̄t; quātum p̄ ricolū sit p̄latis & p̄fatis viris in statu p̄fectio nis excēde qn̄ excēnt actus talis status p̄fectio nis ut sūt p̄dicare iudicare docere publice p̄tūc mētrū iocose vel officose qz plures doctores p̄cedūt qz sūt mōrta. **E**t vidz idē tenē scūs thō. vbi pri⁹ **C**ū enim ut dic. ponatur in statu veritatis suandē. qz veritatē tenēt ex suo officio in iudicio vel in doctrina. cont̄i q̄ si mētār: eī peccatum mortale. **I**n alijs aut nō oportz. hxc thō. dic. tñ petr⁹ de pa. sup. iij. di. xxvii. **M**ētari in iudicio ofciē. idēst in ofessione sacramentali semper ē mōrle. sic & perjurū deliberatum. p̄p̄ dei irreuerentiam annexam. **N**ō sic aut i foro exteiori simplex mēdaciū ē p̄cēm mōrle. nisi qn̄ ledit p̄xi mū. ut si aduocatus ad vana; gl̄am falso moueat legē ad v̄rā cōclusionē. hxc ille. **E**st aut **k** omne mēdaciū quicūq; de causis detestādū. **P**rimo qz origo ei⁹ ē dyabolica. vnde gen. iij. neq̄ q̄ moricimim Johā. viij. dū loquitur sc; demon mēdaciū. ex propria loq̄tur qz mēdax est & p̄ ei⁹. & ibidem. v̄s ex p̄re dyabolo estis & desideria pris vestri vultis facere. **S**ecundo qz inquinat mēbz qd̄ maioris decentia est; dignū sc; os

proū. xij. Abhominacō ē dño
labia mēdacia Exēplū de hñtē
os plenū muscis fetidis. Ter
cō qz ois mēdax quasi qda; p
ditoz ē. vlt ei qz ille cui menti
tur fidē sibi adhibeat. a tñ fidē
non suat ei. pmo vult decipere
ut pz; in. rōe mentiri. qd est cō
trī mentē ire. Qrto qz valde no
ciūū est totū ecclē fac ei ut vix
alicui fides adhibeatur. vñ pp
ter mendacia multiplicātur p
iuria. diffidentie. lites. 7 hmōi
vñ de mendacib; Jere. ix. Sa
gitta vulnerās lingua eoz do
lū locuta est Quinto qeius vi
tacō orone; cito facit exaudiri
Exēplū in vitis p̄m. vbi fratib;
āgelico ministeio translatis. p
fluitū ad quendā hēmitam ab
eo q̄rentib; de ei; vita hē. a tpe
conūsiōis nūq̄ de ore meo mē
dacū exiuit. a quicqd peccij a
dño sine mora cōsecutus sum

Deq̄tur capitulū Secūdū

Dromde vidēda sūt ad
huc tria p̄ncipalit̄. Pri
mo de peccis oris i q̄b;
qs faciliē mētatur vel sp.

Secū
do de mēdacō in ope vel gestu

Tercō dubiū de perplexitate.

Qntū ad. i. p̄t quis mēda
ciū icurrē promisso. iactātia.
a adulationē lingue. P̄tio pro
missione. vñ fm th. 2. 2. q. ex.

Sulle q̄ aliqd̄ promittit non
h̄at aī; faciēdi qd̄ p̄mittit: mē

titur Si v̄o h̄at nō mēt̄ qz
nō loq̄tur otr̄ id qd̄ geit i mē
te Si v̄o nō f̄at qd̄ promittit
tūc vid̄ infidelit̄ agē p hoc qz
aī; mutat p̄t tñ excusai ex du
ob; vno mō si p̄mittit id qd̄ ē
māifeste illicitū qz p̄mittendo
peccauit mutādo aut̄ p̄positū:
bñfacit Alio mō si sint mutata
cō ditiōes p̄sonaz 7 negotia.
Ad hoc ei qz h̄o t̄atur facē qd̄
p̄mittit dic. Seneca li. de bñfi
cijs req̄ritur qz oia imutata p
maneāt. vñ 7 ap̄ls nō ē mēt̄y
nō iplēs qd̄ p̄mittit cū nō iuit
conthū. ij. cor. i. 7 hoc p̄p̄di
mēta q̄ supuener̄t h̄c th. Et b
videntur i p̄missio simplici mul
te oditiōes itelligi. sicut a fm
hosti. i simplici iuramēto nam
qñ iuro qz fatiā itelligit̄ si dō
placuerit. Si pape vel plato
placuerit vel nō displicuerit Si
res i eod̄ statu p̄mansit vñ si
apud me deponis gladiū 7 tibi
p̄mittit restituē Si postea fu
ris: res i alio statu ē. Itē si m̄ si
de sua uēis. nō suati ei fidē nō
o; fidē suai. vñ si nō facis m̄ qd̄
p̄mittisti. non tibi t̄oz Extr̄ de
iurē iurādo p̄ueit Itē si sup̄ior nō
cōndixit Itē si facultas seu pol
fibilitas se obtulerit. vñ excu
sat necitas vel impossibilitas tñ
nō potēs soluē: p̄us d; tōmō ce
dere vel cū alio p̄ posse oorda
re videlic; cū illo cui obligatur